

PRAWO NA CO DZIEŃ

Bank może zażądać notarialnego oświadczenia w miejsce BTE

Bank zażądał ode mnie podpisania notarialnego oświadczenia o dobrowolnym poddaniu się egzekucji. Bankierzy tłumaczą, że jest to niejako nowe zabezpieczenie spłaty zaciągniętego zobowiązania w miejsce bankowego tytułu egzekucyjnego (BTE), który już nie obowiązuje. Zastanawiam się, czy powinnam postąpić zgodnie z wolą kredytodawcy. Dodam, że umowę kredytu podpisywałam w czasie, gdy banki mogły jeszcze stosować BTE i regularnie spłacam zobowiązanie. To nie moja wina, że przepisy o BTE przestały obowiązywać – pisze pani Katarzyna

Piotr Pieńkosz
piotr.pienkosz@infor.pl

BTE był szczególnym uprawnieniem banków. Miał formę oświadczenia, które klient podpisywał przy zaciąganiu zobowiązań. W efekcie, jeśli pojawiały się zaległości w terminowej spłacie długu, bank na podstawie BTE mógł prowadzić egzekucję z majątku kredytodawcy. Wystarczyło, że wystąpił do sądu o nadanie BTE klauzuli wykonalności. Uprzywilejowanie banków polegało na tym, że sąd opatrując BTE wspomnianą klauzulą, nie badał merytorycznej zasadności dochodzenia roszczeń przez bank, jak to się normalnie dzieje przy egzekwowaniu długów na drodze cywilnej.

27 listopada 2015 r. wskutek wyroku Trybunału Konstytucyjnego i nowelizacji przepisów banki utraciły możliwość stosowania BTE. Od tego momentu oświadczenia klientów podpisane w momencie zaciągania zobowiązań straciły moc, a więc nie wywołują w przyszłości żadnych skutków prawnych. Innymi słowy: instytucje finansowe nie tylko nie mogą wystawiać BTE wobec klientów, z którymi zawarły umowę po 27 listopada br., ale

również wobec kredytobiorców, którzy zaciągnęli zobowiązanie przed tą datą. Bankom pozostaje dochodzenie roszczeń na zasadach ogólnych. Co to oznacza w praktyce?

Otóż banki, jak każdy wierzyciel, mogą jako zabezpieczenie udzielanej pożyczki albo kredytu wymagać od dłużnika sporządzenia notarialnego oświadczenia o do-

W listopadzie banki utraciły prawo do tytułu egzekucyjnego

browolnym poddaniu się egzekucji. Jest to rozwiązanie ogólne, które może stosować każdy wierzyciel, nie tylko bank. Po jego podpisaniu przez dłużnika w obecności notariusza – oświadczenie ma formę aktu notarialnego – stanowi ono tytuł egzekucyjny, jeśli pojawi się konieczność dochodzenia roszczeń przez wierzyciela. Sąd nadając klauzulę wykonalności takiemu tytułowi, nie bada faktu istnienia długu i jego merytorycznej zasadności. W prakty-

ce oświadczenie notarialne i BTE wywołują takie same skutki dla dłużnika. Różnica polega na tym, że sporządzenie oświadczenia w formie aktu notarialnego kosztuje.

Pozostaje pytanie, na jakim etapie bank ma prawo stawić klientowi żądanie podpisania wspomnianego notarialnego oświadczenia. Na pewno może to mieć miejsce jako warunek udzielenia kredytu, a więc w momencie podpisywania umowy kredytowej. Gdy ktoś się na to nie zgodzi – nie otrzyma pieniędzy. Jeśli zaś chodzi o kredyty udzielone przed 27 listopada br. i wciąż aktywne, a taki przypadek opisała pani Katarzyna, to wszystko zależy od treści umowy kredytowej zawartej z bankiem i jej postanowień w części dotyczącej zabezpieczeń spłaty zobowiązań (patrz opinia eksperta). ©

Podstawa prawna

Art. 1 pkt 4, art. 11 ustawy z 25 września 2015 r. o zmianie ustawy – Prawo bankowe oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1854).
Art. 93 ustawy z 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 128 ze zm.).
Art. 777 par. 1 pkt 4 i 5 ustawy z 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 101 ze zm.).

OPINIA EKSPERTA

DR ALEKSANDRA POKROPEK

radca prawny w FKA Furtek Komosa
Aleksandrowicz



Utrata możliwości korzystania z BTE oznacza konieczność poszukiwania przez banki alternatywnych form zabezpieczenia. W takiej sytuacji zabezpieczeniem może stać się np. oświadczenie kredytobiorcy o poddaniu się egzekucji w akcie notarialnym, sporządzanym w trybie art. 777 pkt 4 i 5 kodeksu postępowania cywilnego. Możliwość żądania przez bank, aby kredytobiorca złożył takie oświadczenie u notariusza, zależy jednak od treści umowy kredytowej, a w szczególności od postanowień ogólnych warunków umów (OWU), stanowiących na ogół załącznik do umowy kredytowej. To bowiem w OWU najczęściej są zawarte ogólne zasady dotyczące ustanawianych na rzecz banku zabezpieczeń. Co do zasady, postanowienia OWU w tym zakresie sformułowane są na ogół dość szeroko i uprawniają banki do żądania ustanowienia w czasie trwania umowy kredytu zabezpieczeń „odpowiednich” lub takich, jakie banki uznają za stosowne, co otwiera szerokie pole do interpretacji. Jeżeli jednak OWU sformułowane byłyby w taki sposób, że mowa jest w nich jedynie o zabezpieczeniu ustanawianym na etapie zawierania umowy kredytowej, to żądanie dodatkowych zabezpieczeń już w trakcie trwania umowy może być wyłączone.

Dodatkową kwestią związaną z oświadczeniem kredytobiorcy w trybie art. 777 k.p.c. są koszty. O ile oświadczenie o poddaniu się egzekucji z BTE nie generowało po stronie klienta żadnych kosztów, to opłata uiszczana przy oświadczeniu składanym w trybie art. 777 k.p.c. zależeć będzie od wysokości taksy notarialnej, uzależnionej z kolei od wartości czynności. W związku z tym, że OWU najczęściej stanowią, że koszty związane z ustanawianiem zabezpieczeń ponosi kredytobiorca, to opłatę notarialną zobowiązany uiszczyć będzie kredytobiorca.